

Staat ons land werkelijk op het randje van het faillissement? Of kan het gat van 20 miljard euro in de begroting nog gedicht worden? Na alle vijf de ministers

van Begroting aan het woord te hebben gelaten, maakt De Tijd de eindbalans op. We gingen daarvoor te rade bij de topconcomen Etienne De Callatay en Wim Moesen.

De Tijd Analyse Het grote begrotingsdebat

De cijfers doen er niet toe

| Fetisjisme in Wetstraat over begrotingsevenwicht is economische nonsens

WIM VAN DE VELDEN

Alle regeringen van dit land zijn het erover eens geworden dat de begrotingstekorten van de nv België tegen uiterlijk 2015 weggewerkt moeten zijn. Maar eigenlijk gaat het daar niet om. De echte inzet is ervoor te zorgen dat onze kinderen en kleinkinderen het niet met minder moeten doen.

Als er één ding is waarover alle ministers van Begroting van dit land het eens zijn, is dat de nv België tegen uiterlijk 2015 weer een begroting in evenwicht moeten hebben. Dat blijkt uit de interviews die De Tijd afnam van alle ministers van Begroting in dit land. Maar eigenlijk is het nonsens om van het streven naar een begrotingsevenwicht het 'het alfa en omega te maken. Om het nog een boutade te zeggen: niet de cijfers tellen, wel wat erachter schuilgaat.

'Ik heb liever een tekort in 2015 met achterliggend gezonde overheidsfinanciën dan een evenwicht zonder meer', zegt Etienne De Callatay. De hoofdeconoom van Bank Degroof, die eind jaren 90 nog op het kabinet van toenmalig premier Jean-Luc Dehaene (CD&V) werkte, vreest dat de Wetstraat van het begrotingsevenwicht weer een fetisjisme aan het maken is. De fouten van paars loeren weer om de hoek.

QUICK FIX

Vormdijg premier Guy Verhofstadt (Open VLD) maakte er een eenzaak van dat begrotingen in evenwicht waren, ook al moest hij daarvoor zijn toevlucht zoeken tot kunstgrepen en one-shots. Tegelijk zakte het primair overschot - de beste graadmeter voor de gezondheid van de overheidsfinanciën - wel weg van 7 procent van het bruto binnenlands product naar 3 procent. 'We hebben geen nood aan een quick fix', zegt De Callatay.

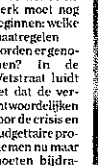
Waar het op aankomt, is dat er structurele maatregelen worden genomen die voorkomen dat onze kinderen en kleinkinderen het minder goed zouden hebben. Dat is de inzet van een begrotingsbeleid. Ten tijde van paars was bijvoorbeeld de 'rentebonus' heftig opgezegt dan opgesoupeerd. 'Dan waten we de financiële crisis ingegaan met een begrotingsoverschot van zowat 2 procent', zegt Wim Moesen, econoom van de KU Leuven.

Met zo'n buffer had de bankencrisis ook minder heftig huis gehouden in de begroting. Nu is het eensgewild geworden en zullen er nog jaren nodig zijn om het huishouden weer op orde te krijgen. Toen de crisis volop woedde, was het goed dat de zwaarste schokken opgevangen werden door de begroting in het rood te laten gaan. De zogenaamde economische stabilisatoren hebben hun werk gedaan. Maar stilaan moeten de overheids-tekorten wel worden aangepakt.

INFIDUIS

Het is misschien wat ironisch de overheids-tekorten waren nodig om de economie te behouden voor een vrije val, en deficit spending hield de economische motor op toerental. Maar nu zijn de overheidsdeficits wel het grootste gevaar geworden voor de economie. Die heftigste moet worden gecompenseerd, anders dreigen de consumenten massaal te gaan sparen, waardoor de economische motor weer

gaan spulteren. 'Het infuus mag nog niet helemaal worden weggenomen, maar de indruk mag ook niet ontstaan dat de patiënt voor altijd aan een infuus zal liggen', zo schetst Moesen de moeilijke evenwichtssoening voor politici. De regering heeft inmiddels in het Stabiliteitsplan vastgelegd wie de komende jaren welke budgettaire inspanningen moet leveren. Maar het echte werk moet nog beginnen en welke maatregelen worden er genomen? In de Wetstraat luidt het dat de verantwoordelijken voor de crisis en budgettaire problemen nu maar moeten bijdragen om de begroting weer op orde te krijgen. Laat de banken de crisis betalen!

Waarom zou iemand die naar Villa Lorraine gaat 6 procent btw moeten betalen, en iemand die naar de Zeeman gaat 21 procent?

ETIENNE DE CALLATAY, hoofdeconoom Bank Degroof

WEERWRAAK

Zowel De Callatay als Moesen gaat ermee akkoord dat de banken een soort verzekeringapremie zouden betalen, omdat de overheid erborg voor staat dat ze niet over de kop gaan. 'Maar het mag geen weerwraak worden', waarschuwt De Callatay. 'Je vraagt mensen wier huis is afgebrand toch ook niet om

de brandweer te betalen. En belangrijker nog: de illusie mag niet worden gewekt dat we er zouden komen met alleen een crisisbijdrage van de banken. Tussen haakjes: Wim Moesen zou wel eens willen weten hoeveel

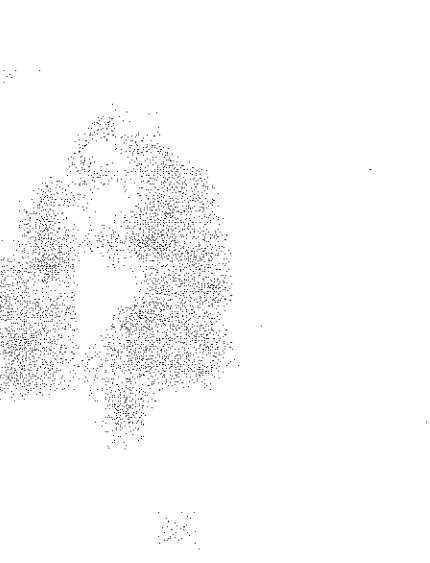
geant?'.
Niet dat de politici zelf niet creatief zouden zijn in de zoektocht naar centen - er zijn de voorbije dagen al heel wat ballonnetjes opgelaten. Maar het ontbreekt vooralsnog aan een duidelijke lijn. Als deze begrotingssoening zou nerkomen op het bijeenbrengen van hier en daar wat kleingeld, zou dat een gemiste kans zijn. Het moet gaan om een meerjarenpjan, met een duidelijke doelstelling voor ogen.

ARBEID
Volgens De Callatay is het maar juist dat de breedste schouders de grootste lasten dragen, maar belangrijker is dat er schouders te bij komen. Dat vereist dat werk wordt gemaakt van een verschuiving van de lasten op arbeid naar een belastingopvervulling. Concreet pleit hij voor hogere accijnzen op stookolie. 'Die zijn in België bij de laagste van de wereld, terwijl de lasten op arbeid bij de hoogste zijn.'

Er moet ook nog meer worden ingezet op de activering van werklozen. Er moet verder gegaan worden in het afbouwen van het systeem van brugpensioenen. Iedereen is het daar inmiddels wel over eens, maar wat als straks Opel Antwerpen of Sonaca de deuren sluit? Dan zal de verleiding toch weer groot zijn mensen met brugpensioenen te sluren.

De Callatay heeft ook uitgesproken ideeën om jonge werklozen aan het werk te krijgen. 'Ik ben geneigd te zeggen: geen werkloosheidsuitkeringen meer te geven aan jongeren onder 25 jaar. Dat zou een enorme impact hebben op hun motivatie. Nu zeggen ze vaak, zeker de minstgeleiden, dat het niet loont te gaan werken.'

GEZONDHEIDSZORG
Ook in de gezondheidszorg zullen

Tobin-taks als vaccin tegen bankencrisis

WIM VAN DE VELDEN

Een Tobin-taks op financiële transacties de wereld is er eindelijk klaar voor. Dat hoopt toch de Louvense econoom Wim Moesen. Volgens hem is de Tobin-taks het beste vaccin tegen een herhaling van de financiële crisis zoals we die gekend hebben.

'Heel wat financiële transacties met kleine winstmarges maar grote volumes zullen dan niet meer lonen. Op die manier neem je meteen de oorzaken van de financiële crisis weg. Je keert dan terug naar het klassieke bankieren', zegt Moesen.

De Tobin-taks, genoemd naar de Amerikaanse Nobelprijswinnaar James Tobin, zou volgens Moesen ook een rem zetten op de exorbitante bonusscultuur in de financiële wereld. 'Traders turen nu urenleng naar hun scherm om een gaatje te vinden waarin ze kunnen springen. Met de Tobin-taks stop je die gaaitjes.'

Nog een voordeel: de Tobin-taks zou ook het besmettingsgevaar indijken. 'Het gevaar op het uitdijen van een financiële crisis over de hele wereld zou kleiner worden, want er zouden minder toxische producten in omloop zijn', is de overtuiging van Moesen.

OPBRENGST

Volgens de Louvense econoom moet een Tobin-taks op Europees niveau worden ingevoerd. Hetst zelfs op wereldniveau. Maar laat ons maar beginnen in Europa. 'De opbrengst ervan moet naar de Europese Unie gaan, vindt Moesen.

De EU-lidstaten zouden mee kunnen profiteren van de opbrengst van de Tobin-taks. De bijdragen van de lidstaten aan de Europese Unie - voor België gaat het jaarlijks om zo'n 5 miljard euro - zouden dan kunnen worden vermindert.'

In die zin zou de Tobin-taks niet alleen een vaccin zijn tegen een nieuwe financiële crisis, maar meteen een medicijn om de begrotingsproblemen in de lidstaten aan te pakken.

Volgens Moesen zou het zelfs een algemeen regel moeten worden die sneller moogt slagen dan de economische groei.

SLECHT IEDE

De budgettaire toestand van het land is dermate zorgwekkend dat het niet meer zal helpen wat in de marge te rommelen. Wat al helemaal niet meer kan, zegt De Callatay, is dat de belastingen zouden worden verlaagd. Het voorstel om de btw op de horeca te verlagen, vindt dan ook geen genade. 'Voorom zou iemand die gaat eten in Villa Lorraine 6 procent btw moeten betalen, en iemand die naar de Zeeman gaat 21 procent?', vraagt De Callatay zich hardop af.

De overheidsuitgaven mogen niet hoger zijn dan de economische groei.

WIM MOESEN, econoom KU Leuven

van de uitgaven in de ziekteverzekering met 4,5 procent, boven op de inflatie, is gewoon niet houdbaar met een economische groei die een veel lager groeitempoent. Eindelijk lijkt dat besprekbaar in de Wetstraat.